SUOSITUKSET

KOMISSION SUOSITUS,

annettu 27 päivänä maaliskuuta 2014,

toisesta koordinoidusta valvontasuunnitelmasta petollisten käytäntöjen esiintyvyyden määrittämiseksi tiettyjen elintarvikkeiden kaupan pitämisessä

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2014/180/EU)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen,

ottaa huomioon rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta 29 päivänä huhtikuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 882/2004 ([1]) ja erityisesti sen 53 artiklan,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Asetuksen (EY) N:o 882/2004 53 artiklan nojalla komissio voi tarvittaessa suositella tilapäisluonteisesti toteutettavia koordinoituja valvontasuunnitelmia, erityisesti jotta voidaan määrittää rehuihin, elintarvikkeisiin tai eläimiin liittyvien vaarojen esiintyvyys.

(2) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/13/EY ([2]) vahvistetaan unionin säännöt kaikkiin elintarvikkeisiin sovellettavista merkinnöistä.

(3) Direktiivin 2000/13/EY mukaan merkinnät ja tavat, joilla ne on tehty, eivät saisi olla omiaan johtamaan kuluttajaa harhaan, erityisesti elintarvikkeen ominaispiirteiden osalta, mukaan luettuina elintarvikkeen todellinen luonne ja sen yksilöllisyys. Lisäksi jollei unionin tai kansallisia säännöksiä ole annettu, myyntinimityksen olisi oltava siinä jäsenvaltiossa, jossa elintarvike myydään, käytössä oleva vakiintunut nimitys tai elintarvikkeen kuvaus, joka on riittävän täsmällinen ilmaisemaan ostajalle elintarvikkeen todellisen laadun.

(4) Kuluttajille tai suurtalouksille tarkoitettujen valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden merkinnöissä on mainittava kaikki ainesosat. Elintarvikkeissa, joiden ainesosana on lihaa ja jotka on tarkoitettu loppukuluttajille tai suurtalouksille, on myös ilmoitettava eläinlajit, joista liha on peräisin, suoraan pakkauksessa tai siihen kiinnitetyssä merkinnässä. Jos ainesosa mainitaan elintarvikkeen nimessä, sen määrä on mainittava myös ainesosien luettelossa prosentteina, jotta vältetään kuluttajan johtaminen harhaan elintarvikkeen yksilöinnin ja koostumuksen osalta.

(5) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 853/2004 ([3]) säädetään tiettyihin eläinperäisiin elintarvikkeisiin sovellettavista merkintöjä koskevista lisävaatimuksista. Siinä säädetään erityisesti, että loppukuluttajalle toimitettavaksi tarkoitetuissa pakkauksissa, jotka sisältävät muun muassa kavioeläimistä peräisin olevaa jauhelihaa, on mainittava, että kyseiset tuotteet on kypsennettävä ennen nauttimista, jos ja siinä määrin kuin sitä edellytetään sen jäsenvaltion kansallisissa säännöissä, jonka alueella kyseiset tuotteet saatetaan markkinoille.

(6) Joulukuusta 2012 lähtien useissa jäsenvaltioissa on suoritettu virallisia tarkastuksia, joiden johdosta komissiolle on ilmoitettu, että tietyt valmiiksi pakatut elintarvikkeet ovat sisältäneet hevosenlihaa, jota ei ilmoitettu itse pakkauksessa tai siihen kiinnitetyssä etiketissä esitetyssä ainesosien luettelossa. Sen sijaan tiettyjen kyseessä olevien elintarvikkeiden nimessä ja/tai niihin liitetyissä ainesosien luettelossa viitattiin harhaanjohtavasti vain naudanlihaan.

(7) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002 ([4]) 17 artiklan mukaan kaikissa tuotannon, jalostuksen ja jakelun vaiheissa toimivien elintarvikealan toimijoiden on vastuullaan olevissa toiminnoissa huolehdittava siitä, että elintarvikkeet täyttävät niiden toiminnan kannalta asiaankuuluvat elintarvikelainsäädännön vaatimukset ja varmistettava, että kyseiset vaatimukset täyttyvät.

([1]) EUVL L 165, 30.4.2004, s. 1.

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/13/EY, annettu 20 päivänä maaliskuuta 2000, myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä (EYVL L 109, 6.5.2000, s. 29).

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 853/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä (EUVL L 139, 30.4.2004, s. 55).

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002, annettu 28 päivänä tammikuuta 2002, elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä (EYVL L 31, 1.2.2002, s. 1).

(8) Komission suosituksessa 2013/99/EU [1] jäsenvaltioille suositettiin, että ne toteuttaisivat koordinoitua valvontasuunnitelmaa petollisten käytäntöjen esiintyvyyden määrittämiseksi tiettyjen elintarvikkeiden kaupan pitämisessä yhden kuukauden aikana. Suositettuun valvontasuunnitelmaan sisältyi kaksi tointa. Ensimmäinen toimi käsitti vähittäismyyntitasolla ja muissa laitoksissa suoritettavia asianmukaisia tarkastuksia sen todentamiseksi, sisältävätkö valmiiksi pakatut elintarvikkeet ja muut kuin valmiiksi pakatut elintarvikkeet hevosenlihaa, jota ei ole asianmukaisesti merkitty pakkaukseen, tai jos on kyse muista kuin valmiiksi pakatuista elintarvikkeista, onko kuluttajien tai suurtalouksien saataville jätetty asettamatta tietoja siitä, että tuotteet sisältävät hevosenlihaa. Toinen toimi koostui asianmukaisista tarkastuksista, jotka suoritettiin ihmisravinnoksi tarkoitettua hevosenlihaa käsittelevissä laitoksissa fenyylibutatsonijäämien määrittämiseksi; tarkastukset koskivat myös kolmansista maista peräisin olevia elintarvikkeita.

(9) Koordinoidun valvontasuunnitelman tulokset osoittivat, että lihavalmisteiden merkintöihin sovellettavan lainsäädännön noudattamatta jättäminen on toistuvaa useimmissa jäsenvaltioissa. Sen vuoksi on tarpeen jatkaa koordinoitua valvontasuunnitelmaa toisella vähittäismyyntitasolla ja muissa laitoksissa toteutettavien tarkastusten keroksella sen määrittämiseksi, esiintyykö ensimmäisen koordinoidun valvontasuunnitelman toteutuksen aikana havaittuja käytäntöjä edelleen.

(10) Toisaalta viralliset tarkastukset fenyylibutatsonijäämien todentamiseksi eivät tuoneet esiin laajalle levinnyttä ja toistuvaa lainsäädännön noudattamatta jättämistä; sen vuoksi tässä vaiheessa ei pidetä tarpeellisena suositella toisen koordinoitujen tarkastusten sarjan toteuttamista tämän seikan osalta.

(11) Rehussa olevia eläinproteiineja käsittelevä Euroopan unionin vertailulaboratorio antoi ensimmäisen koordinoidun valvontasuunnitelman aikana ohjeita menetelmistä, joiden avulla voidaan havaita näytteissä olevat ilmoittamatta jätettyjen lajien proteiinit. Tätä analyysiä varten ei vielä ole validoitua menetelmää, mutta edellä mainittu laboratorio on asiantuntijoiden kuulemisen jälkeen päivittänyt yhdenmukaistetun tutkimussuunnitelman käyttöä koskevat ohjeet, jotka ovat saatavilla laboratorion verkkosivustolla.

(12) Jäsenvaltioiden olisi tiedotettava vahvistetun aikataulun kuluessa komissiolle käytetyistä menetelmistä, tarkastusten tuloksista ja toimenpiteistä, joita on toteutettu positiivisten tulosten tapauksessa, käyttäen yhdenmukaistettua mallia.

(13) On kuullut elintarvikeketjua ja eläinten terveyttä käsittelevää pysyvää komiteaa,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

1. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava koordinoitu tarkastussuunnitelma neljän peräkkäisen viikon aikana 21 päivän huhtikuuta ja 16 päivän kesäkuuta 2014 välisenä aikana tämän suosituksen liitteen I mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden olisi tiedotettava 1 kohdan mukaisesti toteutettujen virallisten tarkastusten tuloksista ja mahdollisista niihin liittyvistä täytäntöönpanon valvontaa koskevista toimenpiteistä 22 päivään heinäkuuta 2014 mennessä käyttäen tämän suosituksen liitteessä II esitettyä mallia.

Tehty Brysselissä 27 päivänä maaliskuuta 2014.

Komission puolesta

Tonio BORG

Komission jäsen

[1] Komission suositus 2013/99/EU, annettu 19 päivänä helmikuuta 2013, koordinoidusta valvontasuunnitelmasta petollisten käytäntöjen havaitsemiseksi tiettyjen elintarvikkeiden markkinoille saattamisessa (EUVL L 48, 21.2.2013, s. 28).

LIITE I

Toinen koordinoitu valvontasuunnitelma petollisten käytäntöjen esiintyvyyden määrittämiseksi tiettyjen elintarvikkeiden kaupan pitämisessä

KOORDINOIDUN VALVONTASUUNNITELMAN TOIMET JA SOVELTAMISALA

A. Soveltamisalaan kuuluvat tuotteet

1. Elintarvikkeet, jotka saatetaan markkinoille naudanlihaa sisältävinä ja/tai jotka on merkitty naudanlihaa pääasiallisena liha-ainesosana sisältäviksi (esimerkiksi jauheliha, raakalihavalmisteet ja lihavalmisteet) ja jotka kuuluvat seuraaviin luokkiin:

   a) valmiiksi pakatut elintarvikkeet, jotka on tarkoitettu toimitettaviksi loppukuluttajille tai suurtalouksille ja merkitty naudanlihaa pääasiallisena liha-ainesosana sisältäviksi;

   b) elintarvikkeet, joita ei ole pakattu valmiiksi ja jotka tarjotaan myytäväksi loppukuluttajille tai suurtalouksille, ja elintarvikkeet, jotka on pakattu myyntitiloissa kuluttajan pyynnöstä tai pakattu valmiiksi suoraan myytäväksi, ja joita pidetään kaupan naudanlihaa sisältävinä ja/tai joiden on muulla tavoin ilmoitettu sisältävän naudanlihaa tuotteen lihaosuuden pääasiallisena ainesosana.

2. Tässä koordinoidussa valvontasuunnitelmassa sovelletaan direktiivin 2000/13/EY 1 artiklan 3 kohdan b alakohdassa säädettyä 'valmiiksi pakatun elintarvikkeen' määritelmää.

3. Tässä koordinoidussa valvontasuunnitelmassa sovelletaan asetuksen (EY) N:o 853/2004 liitteessä I olevassa 1.13 kohdassa olevaa 'jauhelihan' määritelmää, 1.15 kohdassa olevaa 'raakalihavalmisteen' määritelmää ja 7.1 kohdassa olevaa 'lihavalmisteen' määritelmää.

B. Tavoite

Toimivaltaisten viranomaisten olisi unionin ja tarvittaessa kansallisten säännösten mukaisesti suoritettava virallisia tarkastuksia sen todentamiseksi, sisältävätkö A kohdassa tarkoitetut tuotteet hevosenlihaa, jota ei ole asianmukaisesti merkitty pakkaukseen, tai jos on kyse muista kuin valmiiksi pakatuista elintarvikkeista, onko kuluttajien tai suurtalouksien saataville jätetty asettamatta tietoja siitä, että tuotteet sisältävät hevosenlihaa.

C. Näytteenottopaikat ja menettely

1. Näytteen olisi oltava jäsenvaltion ja asianomaisten tuotteiden osalta edustava ja katettava useita erilaisia tuotteita.

2. Näytteenoton olisi tapahduttava vähittäismyyntitasolla (esimerkiksi supermarketeissa, pienemmissä vähittäismyymälöissä ja paikallisissa lihakaupoissa), ja se voitaisiin ulottaa koskemaan myös muita laitoksia (esimerkiksi kylmävarastoja).

D. Näytteiden lukumäärä ja ehdot

Jäljempänä olevassa taulukossa on suositus ohjeelliseksi määräksi näytteitä, jotka on otettava suosituksen 1 kohdassa säädetyn ajanjakson aikana. Näytteiden jäsenvaltiokohtainen jaottelu perustuu väestön määrään; kussakin jäsenvaltiossa asianomaisista tuotteista on otettava vähintään 10 näytettä 30 päivän aikana.

Elintarvikkeet, joita pidetään kaupan naudanlihaa sisältävinä

Myyntimaa	Suositellut näytemäärät
Ranska, Saksa, Italia, Yhdistynyt kuningaskunta, Espanja ja Puola	150
Romania, Alankomaat, Belgia, Kreikka, Portugali, Tšekki, Unkari, Ruotsi, Itävalta ja Bulgaria	100
Liettua, Slovakia, Tanska, Irlanti, Suomi, Latvia ja Kroatia	50
Slovenia, Viro, Kypros, Luxemburg ja Malta	10

E. Menetelmä

Olisi käytettävä seuraavaa tutkimussuunnitelmaa:

1. Kaikille näytteille olisi tehtävä alustava seulontatesti, jolla havaitaan lihassa olevan hevosenlihan vähintään 0,5 prosentin esiintyvyys (massaosuutena w/w). Jäsenvaltio voi valita käytettävän seulontamenetelmän.

2. Edellä olevan 1 kohdan mukaisista seulontatesteistä positiivisen tuloksen saaneille näytteille olisi tehtävä varmentava testi käyttäen RT-PCR-menetelmää ja kohdistaen se mitokondriaali-DNA:han; tarkoituksena on havaita lihassa olevan hevosenlihan vähintään 1 prosentin esiintyvyys (massaosuutena w/w). Varmennuksessa käytettävä menetelmä on kalibroitava standardoituun tuoreen lihan vertailunäytteeseen, jonka toimittaa rehussa olevia eläinproteiineja käsittelevä Euroopan unionin vertailulaboratorio.

3. Kaikki 2 kohdan mukaiset jäsenvaltion varmentavat testit olisi suoritettava toimivaltaisen viranomaisen tähän tarkoitukseen nimeämässä laboratoriossa. Nimetty laboratorio voi sijaita toisessa jäsenvaltiossa, jos tästä on tehty sopimus kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen kanssa. Nimetyllä laboratoriolla olisi oltava vähintään ISO 17025 -sertifiointi vastaavien testien osalta. Nimetty laboratorio on voinut osallistua myös alustavaan seulontatestivaiheeseen.

   Varmentavaan testaukseen osallistuvien nimettyjen laboratorioiden nimet ja osoitteet olisi toimitettava rehussa olevia eläinproteiineja käsittelevälle Euroopan unionin vertailulaboratoriolle, joka julkaisee nämä tiedot verkkosivustollaan.

   Yksityiskohtaisemmat ohjeet varmentavasta menetelmästä ovat saatavilla rehussa olevia eläinproteiineja käsittelevän Euroopan unionin vertailulaboratorion verkkosivustolla osoitteessa http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops

LIITE II

Suosituksen 2 kohdassa tarkoitettujen tulosten raportointimalli

Tuoteluokka	Näytteiden lukumäärä	Ensimmäisessä seulontavaiheessa käytetty testimenetelmä (testityyppi ja kauppanimi)	Ensimmäisessä seulontavaiheessa saatujen positiivisten tulosten (=/> 0,5 %) lukumäärä	Varmennusvaiheessa käytetty testimenetelmä	Nimetyssä laboratoriossa tehdyistä varmentavista testeistä saatujen positiivisten tulosten (=/> 1 %) lukumäärä	Huomautukset

Näytteiden lukumäärä yhteensä	
Seulontavaiheessa saatujen positiivisten tulosten kokonaismäärä	
Nimetyssä laboratoriossa varmennusvaiheessa saatujen positiivisten tulosten kokonaismäärä	

Suosituksen 2 kohdassa tarkoitettujen täytäntöönpanon valvontaa koskevien toimenpiteiden raportointimalli

Positiivisten löydösten lukumäärä, joiden osalta on tähän päivään mennessä toteutettu täytäntöönpanon valvontaa koskevia toimenpiteitä	
Jos mahdollista, tiedot yleisimmistä täytäntöönpanon valvontaa koskevista toimenpiteistä (enintään kolme kohtaa)	
Positiivisten löydösten lukumäärä, joiden osalta ei tähän päivään mennessä ole toteutettu täytäntöönpanon valvontaa koskevia toimenpiteitä	
Jos mahdollista, yleisimmät syyt täytäntöönpanon valvontaa koskevien toimenpiteiden toteuttamatta jättämiselle (enintään kolme kohtaa)	